

Večernik

»JUTRA«

Leto IV. (XI.), šte. 35

Maribor, sreda 12. februarja 1930

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri

Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409

Velja mesečno, prejem v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglaš po tarifu

Oglaš sprejema tudi oglašni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prašerna ulica št. 4

O svetovni krizi kmetijstva

in o potih za izboljšanje prilik je nedavno razpravljala konferenca kmetijskih strokovnjakov, katero je sklicalo tajništvo Društva narodov. Konferenci je prisostvoval tudi delegat Jugoslavije dr. Velja Stojković, načelnik v ministrstvu kmetijstva v Beogradu. Na prošnjo gospodarskih in borznih krogov je te dni poročal o tej konferenci in o smereh, v katerih se je gibal v njej debata.

Vzroki kmetijske krize — je dejal dr. Stojković med drugim — se teoretično lahko ugotove, ker so v glavnem v pretirano visokih stroških proizvodnje. Praktično je pa treba izhajati z druge izhodne točke. Konferenca pri Društvu narodov je ugotovila, da kmetijstvo ni organizirano, da denar v prometu nima zadostnega kritja v zlatu ter da kmetijstvo ne nudi toliko prilike za zaposlenje kakor druge gospodarske skupine. Povrh na tudi kmetijska produkcija ne drži koraka z napredkom v industriji. Do čim industrija skuša svoje proizvode akomodirati kupni moči konsumentov, so na drugi strani cene kmetijskih proizvodov enake predvojnimi cenam. Povečanje cen kmetijskih proizvodov preprečuje enostranska produkcija. Prehrana industrijskih delavcev se je v zadnjih letih spremenila, splošno je narasel njihov življenjski standard, opaža se večji konzum jajc, mlečnih in ostalih drožjih pridelkov. Kmetijstvo ni držalo koraka s tem razvojem in je moralo priti v krizo. Štiri agrarne države v Evropi (Jugoslavija, Madžarska, Rumunija in Bolgarska) ne morejo toliko producirati, kolikor je potrebno v konzumnih kontinentalnih državah.

K temu je prišla še nadprodukcija. Po vojni so vse evropske države odkrile neizkoriščana ozemlja in jih začele kultivirati. Težnja po prehrani v mejah lastnih držav je zmanjšala dotakratne uvoze. Na kontinentu so se pojavile ameriške Zedinjene države, Kanada, Argentina in Avstralija, države, ki mečejo na evropska tržišča mnogo dobrega in cenenejša blaga. Uloga Rusije je za enkrat še vedno mala. V Evropi je produkcija vključ propagiranja intenzivnosti obdelovanja zemlje poskočila komaj za 5%, konzum pa v veliko večji meri. V Ameriki pa se je produkcija tako pomnožila, da naša kontinentalna produkcija ne more z njo tekmovali. Zato so cene kmetijskih produktov v zapadno-evropskih državah manjše nego na našem agrarnem vzhodu.

Konferenca Društva narodov ni prišla glede teh, za nas življenjskih vprašanih do praktičnih zaključkov. Za enkrat je preskrbljeno za čim najboljšo poročevalsko službo z vseh svetovnih žitarskih središč. Tudi se bo pričela izpopolnjevati organizacija kmetijstva. Odklonilo se je vprašanje glede izključitve preokceanskih držav z evropskega trga, ker to ne bi bilo

Velika katastrofa v pristanišču v Newyorku

SILNE EKSPLOZIJE NITRATA NA NEMŠKEM PARNIKU »MÜNCHENU«. — PARNIK SE JE RAZKLAL IN POTOPI. TRI SMRTNE ŽRTVE

NEWYORK, 12. februarja. Včeraj popoldne je pristal v tukajšnjem pristanišču parnik »München«, last Seavernemškega Lloydja. Nekaj minut kasneje, ko se je vseh 263 potnikov že izkrcalo, je nastala na ladji velika eksplozija. Vžgal se je namreč nitrat, ki je bil poslan iz Hamburga za neko ameriško tvrdko. Eksplozija je bila tako silna, da je bil ves zgornji krov 14.000 tonskega parnika dobesedno raztrgan. Iz ogromnih razpoklin so isti hip bušili tudi že ognjeni zubli in v nekaj minutah je bila vsa ladja v ognju. Gasilski oddelki pristaniške policije so prihitali takoj na kraj nesreče in so poizkušali ogenj omejit. Vsi v bližini se nahajajoči manjši parniki in čolni so se morali oddaljiti, ker je bila nevarnost, da plamen tudi nje ne objame.

Ravno se je posrečilo na krovu ogneti vsaj deloma zadeti, ko je prišlo do druge, še srditejšje eksplozije, ki je zahtevala tudi tri smrtne žrtve od gasilcev, ki so bili zaposleni pri reševalnih delih. Moštvo parnika in del

gasilcev je k sreči že poprej pobegnili z ladje. Kmalu nato je sledila še tretja, obenem najmočnejša eksplozija, katere učinek je bil tako srdit, da se je parnik razklal na dva dela in se takoj potopil. Eksplozije pa so se čutile tudi še po potopitvi parnika in so bile tako močne, da se je prevrnilo več v znatni razdalji nahajajočih se bark. Parnik »München« se je potopil ravno na onem kraju Hudsonskega zaliva, kjer se nahaja pod morjem predor podzemne železnice. Ker je bila nevarnost, da bi se vsled morebitnih nadaljnjih eksplozij predor poškodoval ali celo porušil, je bil promet na tej podzemski progi ustavljen. V nevarnosti je tudi pristanišče samo.

Katastrofa je izzvala seveda v Newyorku velikansko senzacijo in vznemirjenje. V splošnem se naglašja, da bi zelo lahko nastal velik požar v pristanišču.

»München« je bil 14.000 tonski parnik in je bil urejen za transport 1000 oseb razen blaga. Škoda se cení na dva milijona dolarjev.

Nov uspeh londonske konference

ZNIŽANJE ŠTEVILA TEŽKIH OKLOPNIC. — ZA IN PROTI PODMORNICAM. — ODPOR MALIH DRŽAV.

LONDON, 12. februarja. Pomorska konferenca stoji popolnoma pod vtisom včerajšnjih izjav glavnih delegatov, namreč vprašanju podmorniškega problema, ki je nedvomno najbolj kočljivo. Do čim so Angleži in Amerikanci za popolno odpravo podmornic, pa so vsi drugi udeleženci za nadaljnjo ohranitev tega defenzivnega orožja na morju. Zdi se, da bo morala Anglija popuščati in to tembolj, ker manjše države nikakor niso pripravljene, da bi se odrekle podmornicam.

Med tem se Angleži in Amerikanci po-

gajajo glede demontaže težkih oklopnih, ki pomenijo veliko obremenitev mornariškega proračuna. Računa se s tem, da bodo Amerikanci in Angleži izločili iz svojih brodovij po 5—6 težkih križark do 35.000 ton. Tozadevna pogajanja se vrše tudi z Japonci.

Londonska konferenca je prešla s tem končno h konkretnim predlogom in ni izključeno, da pride med Angleži, Amerikanci in Japonci do sporazuma, ki more postati odločilnega pomena za nadaljni razvoj konference.

Po atentatu v Trstu

RIM, 12. februarja. Današnji listi objavljajo obširna poročila o eksploziji v poslopju »Il Popolo di Trieste«, vendar pa skrbno prikrivajo obseg in učinek atentata. Poročajo tudi, da so izvršile ob lasti včeraj v Trstu in okolici številne aretacije.

Agenzia Stefani je objavila sicer poluradni komunikate, ki pravi, da v Trstu ne gre za političen atentat, temveč za slučajno eksplozijo, vendar so vsi listi polni sumničenj in napadov, iz katerih je razvidno, da uradni krogi računajo z možnostjo političnega atentata. Tudi inozem-

ski časopisi izražajo mnenje, da je prave razloge za ta atentat iskati v notranje-politični napetosti v Italiji. Italijanski listi pa seveda odločno zanikajo, če bi šlo za kako protifašistovsko zaroto.

Prelom med Rusijo in Mehiko

NEWYORK, 12. februarja. Uradniki mehiške tajne policije so včeraj nepričakovano preiskali sovjetsko poslaniško poslopje, aretirali neko nameščenko in zaslislali ostale. Preiskali so tudi listine poslanika Makarja in jih potem zaplenili. Poslanika, ki je bil že na povratku v

Rusijo, so 3 ure zadržali v Veracruzu. V tem času so preiskali njegovo prtljago, ki je bila opremljena z diplomatskim pečatom. Poslanik je energično protestiral proti kršitvi diplomatskih pravic.

Nenavaden nastop mehiških oblasti je najbrže v zvezi z zadnjim atentatom na mehiškega predsednika Ortiza Rubia. Že o priliki preiskave se je namreč pokazalo, da policija močno sumi na komuniste. Kakor poroča Associated Press, je zunanji minister Estrada že odredil, da se poslaniku Makarju takoj vrnejo vse zaplenjene listine, nakar se je poslanik nemoteno odpeljal iz Veracruz. Pomneno zunanjega ministra pa je preiskava poslaništva stvar policije in notranjega ministra, ker poslanik Makar ni več užival diplomatske zaščite.

Priprave za izpraznitev tretjega pasu v Porenju

PARIZ, 12. februarja. Priprave za izpraznitev tretjega zasedenega pasu v Porenju so že v polnem teku in so dobili topniški in konjiški polki že ukaz, da naj bodo vsak čas pripravljene za odhod. Prvi polki zapuste nemško ozemlje najbrže začetkom meseca aprila.

Novi predpisi za znake motornih vozil.

Da se uredi promet na mariborskih ulicah in se zmanjša število nezgod, je policijsko predstojništvo danes razposlalo vsem avto- in motoklubom ter zadrugi izvoščkov novo odredbo glede dajanja znakov na križiščih. Dajanje znamenj z roko se je izkazalo kot nezadostno, zlasti pri soferjih v zaprtih avtomobilih, ker mnogokrat niti stražnik niti pasanti niso mogli znakov videti. Zato se je sedaj — kakor imajo to že v vseh večjih mestih — odredilo, da mora vozač dati na križišču en znak s trubo, če hoče naravnost naprej, dva, če hoče na desno, tri, če hoče na levo. Stražniki imajo stroga navodila in bodo zadržali vsakega vozača, ki bi se ne ravnal po predpisu, tako dolgo, dokler ne bo dal pravilnega predpisanega znaka. Občinstvo se opozarja na ta novi predpis.

Zasledovani zločinci.

Pred par dnevi sta bila iz Avstrije odgonskim potom pripeljana na mariborsko policijo Zvonimir Flajpan in Tomo Marelič, oba iz Hrvatskega Primorja, ki ju zasleduje crikveniška in zagrebška policija radi več vlomov in tatvin. Včeraj ju je tu prevzela in odpeljala crikveniška policija. — Na zahtevo naših oblasti so včeraj avstrijske oblasti izročile Karla Pihlerja iz celjske okolice, ki ga zasleduje celjsko okrožno sodišče radi cerkvenega rop. Danes ga je mariborska policija poslala v Celje sodišču. — Odgonskim potom je bil včeraj pripeljan, istotako iz Avstrije, Stefan Fehervary-Belogradič iz Osjeka, 27-letni knjigovez, ki ga osješko sodišče zasleduje radi suma umora. Danes zjutraj so ga z eskorto odpotali v Osjek.

Vlomilci pri Gomboču oddani sodišču.

Pri včerajšnjih nadaljnjih zaslišanjih je priznal tudi Likavec soudeležbo na vlovu v krov delavnice Gomboča, taji pa še Rotman. Tudi nočejo izdati, kje je ostalo blago. Včeraj so bili Kozar, Likavec in Rotman oddani sodišču. Izpuščeni pa so bili po zaslišanju Fleischer ter obe ženski, Jožefa Nudi in G. M.

v duhu Društva narodov, pa tudi predzadovoljena Evropa ne more in ne sme s takšnimi represalijami nastopati proti svojim upnikom. Končno pa je tudi reš, da zapadno-evropski trgi dobivajo iz preokceanskih držav za manjše cene boljše blago nego iz evropskih agrarnih držav.

Ob zaključku predavanja je dr. Stojković tudi napravil paralelo položaja kmetijstva v Jugoslaviji in osta-

lih naprednejših državah. Ugotovil je, da je naše kmetijstvo prišlo v krizo v glavnem radi enostranosti v produkciji. Naša živinoreja n. pr. je nerazvita in v izvozni trgovini malo cenjena in iskana. Enako pomanjkljiva je kultura industrijskih rastlin, sadja in sočivja. Edino temeljita in popolna reorganizacija v kmetijstvu bo mogla srečno razvozlati naš sedanji izredno težki gospodarski položaj.

Nekaj statistike moške kaznilnice v Mariboru

PRVE REFORME IZZA OBSTOJA ZAVODA NA PODLAGI NOVEGA KAZEN-SKEGA ZAKONA.

Ko se je pred dobrimi 40 leti (1889) dogradila naša mariborska moška kaznilnica, je bila to najmodernejša urejena kaznilnica v bivši Avstriji, ki je v veljalo kot vzor vsem drugim tudi po svojem sistemu. Imela je prvo v Avstriji tudi svoj posebni oddelek za mladostne. Danes se vrši reorganizacija zavoda na podlagi novega kazenskega zakona.

V zavodu je za izvršitev kazni normalno prostora za 472 obsojencev, v kaznilniški bolnici je 10 postelj za mladostne in 42 za odrasle obsojence. V kaznilnici ste tudi dve knjižnici: za odrasle (5000 knjig) ter za mladostne (1900 knjig). Obsojenci so zaposleni v naslednjih obratih: krojaštvo, čevljarstvo, tkalstvo, mizarstvo, slamarstvo, knjigoveznica, litografija, izdelovanje papirnatih vrečic, ključavničarstvo, metlarstvo, pekarna, pralnica, poljedelstvo in vrtnarstvo, živinoreja ter pridobivanje gramoza.

Po predpisih, veljavnih do konca l. 1929, se je v mariborski kaznilnici izvrševala samo kazen ječe in težke ječe in sicer pri odraslih od enega leta naprej v skupnem in samotnem zaporu, pri mladostnih pa od 6 mesecev naprej. Sprejemali so se obsojenci iz cele Slovenije ter od okrožnih sodišč v Šibeniku in Splitu, po posebni naredbi ministra pravde pa tudi muslimanski obsojenci iz južne Srbije. Obsojenci mladostnega oddelka in samotnega zapora so obiskovali šolo, odrasli nepismeni pa analfabetični tečaj. Pouchevalo se je tudi goslanje in petje.

Do dne 31. dec. 1929 je bilo v mariborsko kaznilnico sprejetih 12093 obsojencev. Od prejšnjega leta naprej izkazuje statistika sledeče število: koncem l. 1918 je bilo v zavodu skupno 214 obsojencev, koncem l. 1919: 267, koncem l. 1920: 617, koncem l. 1921: 661, koncem l. 1922: 435, koncem l. 1923: 479, koncem l. 1924: 529, koncem l. 1925: 553, koncem leta 1926: 583, koncem l. 1927: 611, koncem l. 1928: 559, koncem l. 1929: 501.

Tekom l. 1929 je bilo na novo sprejetih 198 obsojencev in sicer 96 radi tatvin, 32 radi ubojev, 18 radi ropov, 12 radi goljufij, 10 radi težkih telesnih poškodb, 12 radi umorov, 4 radi poneverbe in utaje, 3 radi požiga, 4 radi komunizma, 2 radi oskrunbe, 2 radi krvoskrustva, po eden radi posilstva in obrekovanja. Opuščenih pa je bilo bodisi vsled prestane kazni bodisi vsled amnestije ali pogojnega odpusta 256 oseb. Koncem l. 1929 je ostal v zavodu 501 kaznjenec. Danes je v zavodu 505 kaznjenec, od teh 336 iz Slovenije, 61 iz območja okrožnih sodišč Split in Šibenik ter 101 iz južne Srbije.

Zavod ima višjega ravnatelja (g. N. J. Vrabl), upravitelja, 2 preglednika, 1 zdravnika, 1 duhovnika, 2 učitelja, 1 stražnega nadzornika, 1 strojnika, 1 strokovnega poslovodjo, 10 višjih paznikov-zvaničnikov, 36 paznikov-zvaničnikov, 2 paznika služitelja, 16 paznikov-dnevničarjev.

Od 1. jan. 1930 se — kakor že omenjeno — izvršuje reforma na podlagi novega kazenskega zakona. V zavodu izvršujejo sedaj v ločenih oddelkih kazni robove, zatočenja, strogega zapora in zapora polnoletni obsojenci, obsojenci - povratniki (ki so v tretjič radi zločina kaznovani), starejši maloletniki, obsojeni od sodišč na ozemlju Slovenije, ter kazen robove in zatočenja starejši maloletniki, obsojeni od okrožnih sodišč v Šibeniku ali Splitu, ako imajo po prihodu v kaznilnico prestati vsaj še eno leto prisojene jim kazni. V zavodu je poseben oddelek tudi za one obsojence, glede katerih je sodišče izreklo, da morajo po prestani kazni ostati v kaznilnici še dalje za gotovo dobo (§ 51 kaz. zakona).

Obsojeni so ločeni v tri oddelke: oddelek za mladostne, robijaše in povratnike. Poseben je še tudi oddelek za takozvane svobodnjake, t. j. za one obsojence, ki bi smeli — seveda pod nadzorstvom — stanovati izven kaznilnice. Ker zavod take naprave še nima, se je uredilo za svobodnjake kaznilniško posestvo v Sv. Miklavžu na Dr. polju, kjer je 75 oralov zemlje in velika poslopja. Tam je stalno 16-25 svobodnjakov, ki jih nadzorujejo

3 pazniki in imajo tam svojo kuhinjo. Delajo na posestvu.

Od obsojencev, ki so bili lani v kaznilnici, jih je bilo po starosti: 1 od 14 do 16 let, 2 od 16 do 28 let, 12 od 18 do 20 let, 48 od 20 do 24 let, 121 od 24 do 30 let, 251 od 30 do 50 let, 38 od 50 do 60 let, 28 nad 60 let. Od teh je bilo v skupnem zaporu 424, ter v samotnem zaporu 52, v mladostnih poodelkih pa 25. Imeli so kazni robove, ječe ali težke ječe: 6 od 6 mesecev do 1 leta, 125 od 1 do 3 let, 77 od 3 do 5 let, 74 od 5 do 10 let, 186 od 10 do 20 let, 33 dosmrtno.

Glede zaposlenih kaznjenecv v posameznih obratih je zanimivo, da se kaznjenci iz južnih krajev zelo hitro klimatičirajo in da so najboljši in najbolj zahtevani poljski delavci, dočim za delavnice niso porabni.

Vprašanje posebnega poslopja za mladostne je zadnji čas zopet aktualno in je v teku akcija, da bi se med vojno pričeta in samo do temeljev izvršena zgradba — na vzhodni strani proti železnici — nadaljevala. Materijala za zgradbo je pripravljenega že za okrog tri četrt milijona dinarjev.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR.

Sreda, 12. februarja. Zaprt.

Četrtek, 13. februarja ob 20. uri »Lepa pustolovščina«, ab. B. Kuponi. Zadnji-krat. Za deco neprimerno.

Petek, 14. februarja. Zaprt.

Sobota, 15. februarja ob 20. uri »Radikalna kura«. Ljudska predstava. Pri dramskih cenah.

Nedelja, 16. februarja ob 15. uri »Orlov«. Kuponi. Gostuje Blanka Tomašičeva. — Zvečer ob 20. uri »Takrat v starih časih«. Prvič.

Ptujsko gledališče.

Sreda, 12. februarja ob 20. uri »Lepa pustolovščina«. Gostovanje Mariborčanov.

Interesantni debut v marib. gledališču. V nedeljo, 16. tm. ob 15. uri debitira v marib. gledališču članica zagrebške opere, gđc. Blanka Tomašičeva. Ta nastop bo zlasti zanimiv, ker nima debitantka samo jako lepega in šolanega glasu, temveč je tudi zelo lepa in elegantna oder-ska pojava. Debitantka nastopi kot Kitty v »Orlovu«.

Ste že podpisali deleže za pohorsko vzoenjačo ?

Izpopolnjevanje medicinske fakultete v Zagrebu.

Dne 10. tm. so na Šalati poleg sedanjih kliničnih poslopij pričeli graditi novo poslopje za zobno kliniko. Stroški so proračunani na 2 milijona Din. Z izgradnjo tega poslopja bo zagrebška medicinska fakulteta imela vse potrebne ustanove in bo ena najpopolnejših fakultet v državi.

Kongres visokošolcev Male antante se bo vršil od 24. tm. do 1. marca v Pragi. Častno predsedstvo tvorijo gg. dr. Matoušek, češkoslovaški minister trgovine, praški župan dr. Baxa, rektorij vseh univerz ter poslanika Jugoslavije in Rumunije. V okviru kongresa bo tudi predavanje dr. Beneša o pomenu in nalogah Male antante.

Izkopavanje stolpa v Jerihu.

Iz Jeruzalema poročajo, da je arheološka ekspedicija, ki je pod vodstvom prof. Garstanga začela z izkopavanji v okoličiji svetopisemske Jerihe, odkrila sloviti jerihonski stolp. Stolp je iz opeke in ima 4 m debelo zidovja. Tudi so odkrili lončarska dela izra dvatisoč let pred Kristusom.

Teorija in praksa.

V Mehiki je mlad risar dobil nedavno prvo nagrado na konkurzu za najboljši plakat proti pijančenju. Nato je šel in se tako napil, da so ga morali aretirati.

Mariborski in dnevni drobiž

Novice iz Tezna

Zasluzeno odlikovanje. Občinski odbor na Teznu je v svoji seji dne 29. januarja imenoval bivšega šolskega upravitelja g. Antona Brumena, sedaj upokojenega v Ptuj, radi izrednih zaslug za šolo in obično v prvih letih poprevratne dobe, častnim občanom. Zasluzeno priznanje mu izroči posebna deputacija. Odlikovanu naše iskrene čestitke!

Stavbeno gibanje. Spomladi se prične z dograditvijo dveh razredov tuk. osnovne šole. Načrt in proračun je poveril krajevni šolski odbor stavbeniku g. Kiřmanu. Ob šolski stezi gradita dve stranki enodružinski hišici.

Šolski odbor. Na novo so bili izvoljeni v Krajevni šolski odbor posestniki: Podlipnik Franjo, Tovornik Feliks in gostilničar Murko. Ravno sedaj potrebujemo najposobnejših ljudi v Krajevni šolskem odboru.

Obrtno gibanje. V bivši hiši g. Fajdige je otvoril gostilno in mesnico g. Flis iz Maribora.

Občinska blagajna v nevarnosti. Občinski odbor je prejel dopis fin. direkcije, da se mu bo v obrok radi preveč vplačanih zneskov neke tvrdke odtegnila vsota blizu 50.000 Din. Ker naša blagajna itak ne more zmagovati potrebnih plačil, bomo najbrž napovedali konkurz, da ne zaostanemo za dolarskim mestom Chicago.

Iz davčne službe.

Iz Ormoža v Ptuj je premeščen davčni inspektor g. Ladislav Jerše, v Ormož pa iz Logatca davčni kontrolor Karel Žabkar.

Ljudska univerza v Mariboru.

V ponedeljek, dne 17. februarja bo predavala Japonka ga Kondo-Kawasse Tsuneko iz Tokia o moderni japonski ženi. Številne slike bodo ponazorile življenje japonske žene. Predavala bo v nemškem jeziku. Predprodaja vstopnic od petka naprej pri g. Höferju in ge Zlati Brišnik.

Ljudska univerza v Studencih.

V četrtek, 13. tm. ob 19. bo predaval g. profesor Dr. Jehart o potovanju v Egipt s skioptičnimi slikami.

Uradni list

dravske banovine objavlja v številki z dne 8. februarja zakon o vinu, zakon o izpremembi in dopolnitvi zakona o zrakoplovstvu z dne 22. februarja 1928, popravek k zakonu o izvrševanju kazni na prostosti, obrazce k uredbi o poslovnem redu za redna kazenska sodišča in za državno tožilstvo.

Čemu imamo električne ure?

Davi so se pet minut pred pol 6. uro, kakor na povelje, ustavile vse električne ure. Časovno orijentacijo so deloma rešile največjadne in približno vedno sicer bolehaže stolpne ure. — Ob ¼8. so električne ure še kazale datum svoje zaspianosti. Smo skromnega mnjenja, da bi pač moral biti v centrali električnih ur vzoren red — sicer bodo te električne ure imele zgolj značaj reklamnih kioskov in »kamnov spodnike«.

Redna letna skupščina kraj. odbora Rdečega Kriza v Krčevini

se je ob zadostni udeležbi izvršila 7. t. m. Predsednik je izvajal v svojem in tajni-kovem poročilu, da se je organizacija ustanovila 17. junija ter s svojimi dohodki podprla prav izdatno zlasti božičnico, ki se je priredila ubogim učencem krčevinske šole. V to svrho je naklonila 2000 Din podpore. Upravni odbor je imel skupaj 3 seje. Blagajničarka je poročala, da je bilo v celem 3276 Din dohodkov in 2637 Din izdatkov, torej je 639 Din prebitka. Nadzorni odbor je predlagal upravnemu odboru razrešnico. Po vzkliku so bili v upravni odbor izvoljeni: predsed. šol. upravitelj Cvetko Fran, kot člani pa Inkret Anton, Peklar Alojz, Schwarz Terezija, Lovše Ivan, Mešiček Ana in Lichtenwallner Viktorija. V tročlanskem nadzornem odboru so: Broš Franc, Lešnik Alojz in Škodnik Igo. — Sklenilo se je, da priredi organizacija tekom meseca sušca družinski zabavni večer — po možnosti v gostilni »Promenada«. — Z željo, naj bi ostali vsi člani tej človekoljubni organizaciji zvesti in pridobivali še novih, se je predsednik zahvalil prisotnim ter zaključil skupščino.

PLES MOTOKLUBA MARIBOR
15. FEBRUARJA 1930 V
ZADR. GOSPODARSKI BANKI

Slovensko obrtno društvo — sedaj Obrtno društvo — v Mariboru

je imelo sinoči svoj občni zbor v Narodnem domu. Poročali so predsednik g. Vahtar, tajnik g. Zotter in blaginik g. Ilich. Društvo je v minulem poslovnem letu posvečalo posebno skrb družabnemu življenju med slovenskim obrtništvom v Mariboru z gledališkimi predstavami — ustanovljen je v to svrhu poseben dramatični odsek —, z gojenjem petja v društvenem mešanem pevskem zboru, z izleti v bližnjo in daljno mariborsko okolico itd. Ustanovil se je v svrhu podpiranja materialnih interesov članstva poseben podporni fond. Vršilo se je več predavanj in se bo tudi letos v tem pogledu delo nadaljevalo. Letos se bo skušal prirediti tudi društveni izlet na morje. Posebno skrb pa je posvečalo društvo vsakoletnim pomočnim in vajeniškim razstavam, ki pa žal v lastnih obrtniških vrstah naletavajo na težkoče in ovire. Sploh je društveno delo usmerjeno zlasti na dobro vzgojo naraščaja v strokovnem, pa tudi v nacionalnem pogledu. Lanska razstava izkazuje 10.440 Din dohodkov in 10.425.45 Din izdatkov. Pri volitvah je bil predsednikom ponovno izvoljen g. Miho Vahtar. Podpredsednik je g. Ivan Kvas. v odboru pa gg. Ilich, Sulič, Japelj, Kumerc, Prah, Volčič, Ratajc in Zotter, v nadzorstvu Sonnenwald in Juratič, predsednik društvene razsodišča pa g. Bureš. Pravila so se v nekaterih točkah spremenila. Društvo se imenuje odslej Obrtno društvo v Mariboru. Izrekla se je posebna zahvala gospema Založnikovi in Kiclerjevi, ki sta neumorno sodelovali pri vseh društvenih prireditvah.

Koles. klub »Edelweiß 1900«

Vesela noč na planinah

15. februarja Union

Zahvala.

Podoficirsko podporno društvo, podružnica Maribor, se tem potom najsrčnejše zahvaljuje vsem, ki so nas počastili s svojim obiskom ob priliki plesa v Narodnem domu in s tem pripomogli društvu k dobremu uspehu. 433

Pri pokvarjenem želodcu

plinih v črevesu, slabem okusu v ustih, čelnem glavobolu, mrzlici, zapeki, bljuvanju ali driski, učinkuje že kozarec naravne »Franz Josefove« grenčice sigurno, naglo in prijetno. Znameniti zdravnik za želodec izpričujejo, da se izkaže vporaba »Franz Josefove« vode kot prava blagodat za po jedi in pijači preobložena prebavila. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah. 1

Parne komprese pred britjem

in mesto umivanja po britju se polagajo v brivskem salonu DOBAJ, Gosposka ulica 38. Pričubljene pa so vsled tega tako, ker je britje po njih mnogo prijetneje.

Ta uvedba je rabila aparat za proizvajanje pare, kojega sestava je koncesionirana po oblastih in z dopisom št. 7311/665/29 odobrena.

Dodatno po britju se masira na željo tudi obraz po izšolanem maserju, kajti Dobaj ni štedil in je angažiral maserja-specialista z amerikansko prakso v osebi Mister John P. za več tednov, da je izšolal svoje nastavlence.

Po event. enkratni uporabi se boste tudi Vi sigurno prepričali, da se ne izplača briti doma.

In cene? Meščansko umerjene. Priporoča se 441 Salon DOBAJ, Maribor, Gosposka ulica 38.

Dva gigantska načrta

PREKOP BORDEAUX-CETTE KOT ZVEZA ATLANTSKEGA OCEANA S SREDOZEMSKIM MORJEM. — PREKOP PARDUBICE-DONAVA — SEVERNO (NEMŠKO) MORJE.

V gospodarskih in strokovnih krogih se mnogo razpravlja o dveh ogromnih načrtih, ki sta se pojavila v Franciji in v Češkoslovaški skoro istočasno, dasi nimata nič skupnega. Francozi imajo načrt za izgradnjo prekopa, ki bi spajal Atlantski ocean s Sredozemskim morjem in sicer iz Bordeauxa na južno-zapadni obali Francije do francoske sredozemske luke Cette na južnovzhodni obali. Nekateri trde, da je to načrt Tardieujeve vlade, drugi zopet to odločno zanikajo. Res je Tardieu v svoji vladni deklaraciji iznesel obširen program za obnovo Francije, ki je vseboval med drugim tudi izgradnjo tega prekopa, vendar je na drugi strani res, da se je na tem načrtu delalo že skoro 10 let. Sodelujejo mnogi znameniti francoski strokovnjaki, in načrt bi se naj izvedel s pomočjo nemških reparacij. Angleži skušajo izvedbo načrta onemogočiti, ker bi z njo glavni del brodarkega prometa iz Atlantskega oceana v Sredozemsko morje ne šel več preko Gibraltarja in bi se izmaknil angleški kontroli, kar bi značilo znatno oslabljenje angleške kontinentalne moči.

Ako bi se ta prekop izgradil, bi bil za pomorski promet ogromnega pomena, zakaj pot iz Hamburga v Marseille bi mesto današnjih 4340 km znašala samo še 2476 km. Pot iz Anverse v Marseille preko Gibraltarja znaša danes 3810 km, potem bi pa znašala le še 1058 km. Tudi za angleške ladje bi ta prekop pomenil znatno pridobitev, saj bi n. pr. pot iz Plymoutha v Marseille, ki znaša danes 3237 km, bila skrajšana na 1385 km. Prekop Bordeaux-Cette bi po svoji važnosti prav nič ne zaostajal za Sueškim prekopom. Francoski strokovni krogi so prepričani, da bo prekop vključil znatnim oviram materialne narave vendarle dograjen tekom prihodnjih 10 let.

Drugi tak načrt je češkoslovaški, ki ima namen, da se tudi našim ladjam odpre pot skozi celo srednjo in severno Evropo do Severnega ali Nemškega morja. Bratislava bi postala središče srednjeevropske plovbe, Dunaj bi ostal ob strani. Češkoslovaški načrt obstoji v tem, da se Laba zveže na eni strani z

Odro, na drugi strani z Donavo. Načrt je že v detaljih dovršen in vsebuje sledeče: Prekop bi se odvojil od Labe pri Pardubicah v višini 217 m nad morjem kot nadaljevanje naravne vodne poti Pardubice—Hamburg, ki meri 858 km. Pot bi tekla dalje v vzhodni smeri po dolini Loučne, naprej po dolini Orlice do Ustia nad Orlico. Nato bi se spenjala do razvodja med Severnim in Črnim morjem kakih 63 km od Pardubic, v višini 221 m nad morjem, bi se okrenil prekop proti severu do Odre, južni del pa do Donave pri Bratislavi. Severni odcip bi šel od Prerova po dolini Bečve, čez razvodje Baltskega in Črnega morja v višini 275 m nad morjem, odtam pa v dolino Odre in ves čas ob njej. Kje bi se spojil z Odro, za to sta dva načrta: po enem bi se stekal v Odro pri Moravski Ostravi, v katerem slučaju bi bila potrebna kanalizacija Odre, po drugi varijanti pa pod Bohuminom in bi tam zapustil češkoslovaško ozemlje. Odtam znaša vodna pot po Odri 693 km. Znano je, da je Odra plovna do Cosela, ki je 60 km od Bohumina. Južni odcip prekopa bi šel od Prerova po dolini Morave ter bi se pri Devinu na koti 136 stekal v Donavo, torej nekaj kilometrov zapadno od Bratislave. Celi prekop je projektiran za ladje po 1000 ton. Seveda so tudi tu velike tehnične težave. Potrebna voda bi se jemala iz sosednjih rek. Začetna delavna sposobnost prekopa pri dnevnem pogonu bi znašala 5 milijonov ton letno in bi se pozneje zvišala na 10 do 12 milijonov. Proga Pardubice—Prerov meri 170 km, proga Prerov—Bohumin 100 km, proga Bohumin—Devin 156 km. Skupni stroški bi po dozdajnih proračunih znašali tri in pol milijarde Kč ali 6,8 milijonov Kč za kilometer. Skupna dolžina obeh prekopnih odcepov bi znašala 426 km, nastala bi pa na ta način enotna plovna mreža v dolžini 5000 km, ki bi se raztezala skozi celo severno, zapadno, srednjo in južno-vzhodno Evropo. Pretežni del donavske plovbe bi na ta način bil dirigan v Hamburg, Bratislava bi postala središče vodne poti, Donava bi na zapadno stran od nje imela pomen samo še za Avstrijo in Bavarsko.

Oporoke čudakov

HUMOR IN NAGAJIVOST V ZADNJIH ŽELJAH.

V Londonu so zvedeli zopet za nekaj oporok, ki pričajo, kako čudne zadnje želje izražajo razni angleški čudaki. Tako je neki golfski igralec določil, da se mora njegov pepel razstreti pod vejami nekega drevesa, ki so ga med njegovo najbolj priljubljeno igro tako često ovirale in dražile. Neki drug zahteva zopet, da naj se ob vhodu v londonski Zoo obesi slika njegove matere in je le pod tem pogojem zapustil Društvu ljubiteljev živali 27 milijonov dinarjev. Pred kratkim je izjavil neki filantrop iz Walesa v svoji zadnji želji, da zahteva kaznovanje vseh, ki so spravili špansko čebulo v Veliko Britanijo, kakor tudi dvojno kaznovanje vseh ministrov, ki so dovolili uvoz. L. 1920 je določil neki Londončan, da naj se vse njegovo premoženje premoženje vrže v morje. L. 1924 je zapustila neka dama svoje zlato zobovje v Southportu z ukazom, da se mora prodati, z izkupičkom pa nakupiti cvetlične posode za oltar.

Neka Francozinja je zapustila 2 in pol milijona dinarjev oni osebi, ki bi bila pripravljena, eno leto, noč in dan, stražiti ob njenem grobu in nobene besede izpregovoriti, tudi ne z osebami, ki bi ji prinašale hrano. Tega legata se seveda nihče ni hotel poslužiti. Sedaj nameravajo uvesti v Angliji nov zapuščinski zakon, po katerem naj vsa volila, namenjena živalim, ali pa brezpomembnim svrham, pripadajo državi.

Posebno zanimiva je oporoka Henryja Furstona, ki je umrl l. 1775. Ker ni imel nobenih sorodnikov, je zapustil svoje premoženje prvemu človeku njegovega imena, ki poroči kako žensko z enakim imenom. Denar se izplača na dan poroke.

Malo oporok pa je pri sprodnikih izzvalo tako nezadovoljstvo, kakor oporo-

ka škofa dr. Dunopa, ki je umrl približno pred 100 leti. V oporoki stoji: »Zapuščam svoje posestvo v Gairheadu in vse svoje imetje svojima dvema sestrama Maggie in Beaty. Prvi, ker je poročila duhovnika, ki ga sedaj — Bog mu pomaga! — silno muči, drugi pa zato, ker ni nikogar poročila in kot stara devica tudi nikogar več ne bo dobila. Zapuščam župniku svojelo veliko srebrno škatlo za noslanje kot majhen znak moje hvaležnosti, da je poročil mojo sestro Maggie, ki je sicer gotovo ne bi nihče.

Najdaljša oporoka, ki je bila napravljena na Angleškem, pa izvira iz l. 1925 in obsega nič manj kot 97.940 besed. Je to zadnja želja gospe Evelin Cook, ki je zapustila 5 in pol milijona dinarjev največjemu siromaku Anglije, vendar pa so pogoji tako težki, da najbrže nikdo ne bo mogel priti do tega denarja.

Nova razkritja iz dobe faraonov.

V bližini sfinge pri Kairu so našli zopet staro egiptovsko grobišče, ki obsega 80 grobnic in 30 stranskih prostorov. Po napisih sodijo, da je to grobišče rodbine svečenika Ravera, kraljevega sodnika, svečenika boginje Nekher. Njegove mumije še niso našli, pač pa mumije članov njegove rodbine. Našli so tudi dve kameniti britvi in mnogo nakita iz zlata in poldraguljev.

Nov avtomobilski motor izumljen?

Iz Beograda poročajo, da je mladi slušatelj tehnike Mirko Jareković izumil nov avtomotor, ki so mu ga baje odkupile Chryslerjeve tvornice za 100.000 dolarjev. Sestava motorja zahteva manj sestavnih delov in se lahko uporablja zani mešanica bencina in bencola.

Prof. Behounek na Dunaju

Znani praški vseučiliški profesor, Franc Behounek, ki se je udeležil Nobilove ekspedicije na Severni tečaj, je imel v nedeljo v dunajski koncertni dvorani na povabilo dunajske geografske družbe pred elitno publiko predavanje o Nobilovi ekspediciji. Na plastičen način je s pomočjo številnih skioptičnih slik opisal vso zgodovino te znamenite in tragedij polne ekspedicije ter navedel vzroke, zakaj so se ponesrečili reševalni poizkusi, ki so bili izvršeni od vseh strani. Plemeniti način, kakor je karakteriziral general Nobila, je pokazal, da je napravilo javno mnenje Nobilu veliko krivico. Prof. Behounek je tudi opozoril, da znanstveni rezultati ekspedicije nikakor niso omalovaževanja vredni. Obžaloval je v resnih besedah usodo Amundsena in izrazil svoje nazorje, da bi bil ta znameniti raziskovalec polarnih pokrajin lahko še danes pri življenju, ako bi od raznih strani odposlana letala odletela skupno. Behounekovo predavanje je pokazalo neskončne težkoče, s katerimi so spojeni polarni poleti. Zlasti orientacija je skrajno težka. Kako težavno je prodiranje po tamkajšnji ledeni puščavi, dokazuje pač najbolj dejstvo, da je bilo v 14 dneh mogoče prodirati komaj 25 km daleč. Zanimivo pa je, da je prof. Behounek, ki je branil generala Nobila pred neupravičeno kritiko, silno ostro grajal postopanje onih dveh italijanskih oficirjev, ki sta odšla skupno z Malmgrenom iskati kopno zemljo in sta ga potem pustila na cedilu. Koncem svojega predavanja je opisal Behounek smernice, ki so potrebne za bodoče polarne izlete in je ob viharjem odobravljanju ploskanju izrazil svoje trdno prepričanje, da bodo znanstveniki raziskali polarne pokrajine kljub vsem nadčloveškim naporom in številnim žrtvam.

Kačji otok

Kakor znano, je slavni rimski pesnik Ovid padel pri cesarju Avgustu v nemilost in je bil prognan v Dacijo najbolj divjo in zapuščeno provinco rimskega cesarstva in sicer na Kačji otok, ki ga obkrožajo sama močvirja. Tamkaj je živel pesnik 9 mesecev in je spesnil svoje znamenite »Metamorfoze«, s katerimi je zadivil ves Rim.

Rumunski književnik Burlan je nedavno posetil ta otok in ga opisuje sledeče: Po 20 minutah se dospe z avtom iz Konstancie v Canaro. Pot vodi poleg jezera Suitgia, na čegar sredini leži Ovidov otok, podoben zeleni livadi z gostim drevjem. Na otoku ni ne poti niti steze. Vse povsod grmovje. Po težkih mukah smo dospeli do cilja: k ruševinam rimske zgradbe, v kateri je stanoval slavni pesnik. Edini prebivalec tega otoka je ženska nepoznanega porekla in imena. Živi v mali pečini. Poklicali smo jo, a se niti zmenila ni za nas in nam je obrnila hrbet. Obljubljali smo ji denar, a zaman. Šele na daljše prigovarjanje je končno povedala, da je 90 let stara, da pozna zdravila zelišča, ki jih prodaja okoliškim prebivalcem za kruh in tobak. Denarja sploh ne sprejema. Samo enkrat in sicer pred 30. leti, je sprejela od kraljice Elizabete nekaj dukatov. Tedaj je bil otok še last Turka Ahmeta Kajasa, po njegovi smrti pa ga je kupil Amerikanec John Movil za 300 napoleonov. Toda novi lastnik je otok popolnoma zanemaril. Z druge strani otoka je kanal, ki je bil zgrajen v 15. stoletju. Kanal je služil trgovskim ladjam, ki so dovažale tjakaj razno blago. Slavni rimski pesnik se je mučil na tem otoku 9 mesecev in je zaman prosil za milost, dokler ni končno l. 18. po Kristovem rojstvu tamkaj izdihnil.

Grava plodu na debelo.

V Szabadszallasu v komitatu Szolnok na Madžarskem so te dni aretirali občinsko babico Jožefo Kovacs, ki je tekom enega leta 40 ženam odpravila potom prepovedanih operacij plodove. Obdolženka je dejanje priznala in tudi izdala imena žensk. Na podlagi njene izpovedi je obtožba razširjena tudi na nekega zdravnika in na 15 zakonskih mož, ki so se obrnili na babico za »posredovanje«. Preiskava je raztegnjena še tudi na celi ostali okraj, v katerem je babica vršila svoj cvetoči posel.

Sport

Krmarske smučarske vožnje na Pohorju priredi v nedeljo 16. tm. Zimskosportni odsek SPD Maribor na sledečih progah: 1. Pesek—Rogla—Planinka—Ribniško jezero—Črni vrh—Velika kopa—Jesenskov vrh. Vodja g. inž. Rungaldier. Udeležijo se naj samo izvežbani smučarji, ki se zberejo že v soboto tekom večera pri Koči na Pesku, odkoder je odhod v nedeljo ob 7. zjutraj; 2. Klopni vrh—Ruška koča. Vodja g. Forstnerič. Udeležijo se je lahko vsi začetniki, ki se zberejo že v soboto zvečer pri koči na Klopnem vrhu, odkoder je odhod v nedeljo ob 8. uri; 3. Klopni vrh—Pesek—Vitanjska bajta—Mislinje. Vodja g. dr. Bergoč. Udeležijo se je naj že nekoliko izvežbani smučarji, ki se zberejo pri koči na Klopnem vrhu že v soboto zvečer, od koder je odhod v nedeljo ob 7. uri. Krmarske vožnje se lahko udeleži vsak smučar neglede na pripadnost kluba.

Pred ustanovitvijo rokometnega saveza v Mariboru.

V zadnjem letu se je moški rokometni sport tako razvil, da je letos tudi ISSK Maribor začel gojiti moški rokomet. Potemtakem imamo v Mariboru že 3 klube, ki se bavijo z rokometom. V tukajšnjih sportnih krogih se pripravlja ustanovitev rokometnega saveza kraljevine Jugoslavije. Čim bodo pravila izdelana in predložena politični oblasti, bo sklicana ustanovna glavna skupščina rokometnega saveza, ki bi bil potem po potrebi prenešen v Zagreb ali Beograd. Ustanovitev višje sportne instance za rokomet je pa absolutno potrebna, ker se eventuelni spori drugače ne dajo rešiti.

ISSK Maribor, nogometni odsek.

Redni training se bo vršil v četrtek popoldne na igrišču v Ljudskem vrtu. — Načelnik.

Smuške tekme za državno prvenstvo.

V soboto, dne 15. tm. se končnoveljavno vršijo v Kranjski gori smuške tekme za državno prvenstvo, v nedeljo 16. tm. pa v Mojstrani nadaljevanje smuških tekem za državno prvenstvo in za prvenstvo dravske banovine na progi 18 km.

Male sportne vesti.

JZSS je sklenil, da se bodo naši tekmovaleci udeležili mednarodnih smučarskih tekem v Oslu. Od slovenskih smučarjev prideta v poštev Šramel in Joško Janša. Definitivna postava našega moštva bo določena šele po državnem prvenstvu. Dalje je JZSS sklenil, poslati svoje smučarje-vojake v inozemstvo, kjer bodo nastopili pri mednarodnih vojaških smučarskih tekmah v Rumuniji. Za to so določeni: Šramel, Predojevič, Klavara in Han.

Kanada svetovni prvak v hokeju na ledu.

V Berlinu se je včeraj vršila finalna tekma za svetovno prvenstvo v hokeju na ledu med Kanado in Nemčijo in je Kanada porazila evropskega prvaka 6:1 (2:1, 2:0, 2:0).

Sokolstvo

Sokoisko društvo pri Sv. Juriju ob Ščavnici.

Na podlagi zakona Sokola kraljevine Jugoslavije je bila za Sv. Jurij ob Ščavnici imenovana naslednja društvena uprava: Starosta Ivan Kreft, podstarosta Janko Belec, načelnica Jožica Kurbus, načelnik Janko Belec, prosvetar Drago Korošak, tajnica Marica Brumen, blagajnik Ivan Sattler, knjižničar Janko Kozar, gospodarica Lojzika Domajnko, orodjar Franc Vogrinec, člani odbora: Anica Korošak, Štefka Cizl, namestniki: Ignacij Kamenik, Marica Cizl, Viktor Mertik, pregledniki: Edmundo Kocmut, Alojz Šuman, Slavko Senčar, namestniki: Ivan Klobasa, Franc Vojsk, Martin Vuk. Odbor se je sestel 7. tm. k svoji prvi seji. Sklenjeno je bilo, da bo 11. maja velika telovadna akademija, na kar že danes opozarjamo. Zdravo!

Revanza.

Stražnik (zobozdravnik): »Gospod doktor, niste pravega zgrabili.«
Zobozdravnik: »Nič ne škodi, to se tudi vam večkrat zgodi.«

Michel Zévaco

Lukrecija Borgia

Zgodovinski roman

24

Maga je vzdihnila. Obličje se ji je stemnilo. »Pojdita, otroka!« je dejala. »Vajina ura je prišla!...«

»Še eno besedo!« je rekel Rafael. »Ne pozabite, da ste mi obljubili povedati, kakšni sovražniki grozé Rositi... in kdo da je njen oče!«

»Kdo je oče Rosite?... Da, to izvesta... toda šele, kadar bo čas za to... V tem hipu, otroka moja, mislita samo na to, da se bosta imela rada... In predvsem — ah, to predvsem! — bežita iz Rima, kakor hitro vama je mogoče...«

»Poštna kočija naju čaka... V malo dneh bova v Florenci...«

»Šele takrat bom mirno zasopla... Idita... čas je...«

Maga je krčevito stisnila Rosito na svoje prsi. Nato se je naglo umaknila v sosednjo čumnato — kjer je prej prebivala Fornarina — vsa tresoča se od nepremagljivega ihtenja.

Ko je ostala Maga sama, je po svoji navadi počenila na tla in naslonila glavo med kolena: neizmerna bolečina ji je pačila vse črte obličja.

»Zdaj je končano,« je zamrmrala. »Moje veselje je odšlo, moja tolažba je odletela, vse, kar je ostajalo v mojem temnem življenju čistega in jasnega, se izgublja in izginja... Pogrezam se v temo... kajti ura mojega maščevanja je bila...«

Rafael in Rosita sta naglo prehodila pot, ki ju je vodila do cerkve Angelov. Bližala se je druga ura, ko sta prišla v svetišče.

V ozadiju ladje se je medlo svetila stranska kapelica; dvoje sveč je gorelo tam. Priče, mladeniči-prijatelji Machiavellija in Sanzia, so že čakali... Duhovnik v spremstvu ministranta je stopil iz sakristije.

Ledeni molčanje je plavalo med vsemi temi rečmi in dogodki. Rosita je trepetala. Toda pomiril jo je pritisk Rafaelove roke.

Duhovnik je služil mašo. Zamenjala sta prstane. Ko je bilo končano, se je Machiavelli približal slikarju:

»Voz čaka blizu Florentinskih vrat, zunaj obzidja... Jaz tečem naprej, da dam odpreti vrata. Žuri se...«

In mladi mož je izginil. Sanzio in Rosita sta stopila iz cerkve. Zdaj so se približali ostali trije priče, poklonili se mladi ženi in se naglo poslovili.

Rafael in Fornarina sta ostala sama. Nato sta se urnih korakov napotila proti Florentinskim vratom ter zavila po tesni vijugasti ulici.

Nenadoma pa vstane okrog njiju, pred njima in za hrbtom kakšnih petnajst nemih senc ter jih obkoli!

Sanzio je potegnil bodalo. Rositi se je izvil krik groze.

Brez besede, prihranjaje si vse svoje sile za borbo, je vzdignil Rafael svojo mlado ženo na levo roko. stisnil jo k sebi in planil z dvignjenim bodalom na skupino ljudi, ki se mu je postavljala nasproti. Toda preden je storil dva koraka, že se je spotaknil in se zavalil po tlaku; strahovit udarec ga je bil zadel po glavi.

Mladi mož je slišal nekaj kakor krik brezumnega strahu. Skoraj v istem hipu pa se je onesvestil.

Ko se je Rafaelu vrnila zavest, je bila še vedno noč. Visoko gori med stisnjenimi strehami je videl lesketanje zvezd.

»Rosita!« je zaklical s tesnobnim glasom.

Njegove roke so tipaje iskale po temi. Okrog ležečega Rafaela je bil samo goli tlak in ničesar drugega. Groza, ki ga je popadla, je vzdramila njegove moči kakor z udarcem biča. Posrečilo se mu je spraviti na kolena. Ves prepadel je pogledal okrog sebe.

»Rosita!« je zaklical iznova.

Toda videl ni ničesar, in nihče mu ni odgovoril. Zdaj se je v glavi mladega moža zdanila vsa strahna resnica. Rosita je bila izginila! Rosita je bila ugrabljena!

Sanzio ni izustil vzklika, ni zastokal tožbe... Ostajala mu je še ena nada: obvestiti Mago!

Stara čarovnica iz ghetta je vedela marsikaj. Nedvomno je poznala ljudi, ki jim je bilo do tega, da se polasté Fornarine; saj mu je bila ona sama povedala, da se deklica — ako ostane v Rimu — izroča silni nevarnosti; in saj jima je ona sama nasvetovala in skoraj ukazala bežati v Florenci.

Še ves omamljen od udarca z mečevim ročnikom, ki ga je dobil po glavi, se je Rafael opotekaje spravil na pot v ghetto in planil tamkaj proti čarovničnemu stanovanju.

Vstopil je, ves zasopel. V kotu je dogorevala smolenica... V njeni luči je Rafael videl skrinjo odprto in njene predale prevrnjene.

»Maga! Maga!« je vzkliknil z glasom hripavim od tesnobe.

Planil je v Rositino sobo, misleč, da se čarovnica nahaja tam. In krik bolesti in glasna kletev sta se mu izvila iz trpinčenih prsi. Sobica je bila prazna. Mage ni bilo nikjer. Izginila je bila.

XIII.

Appljska cesta.

V isti noči, ko se je vršila skrivna poroka Rafaela Sanzia s Fornarino, je vitez de Ragastens zapustil gostilno »Pri lepem Janu«, kjer je prebival še vedno.

Po rabuki, kjer je bil vitez skoraj raztrgan od množice, ki je videla v njem morilca vojvode Gandijskega, mu je bil Cezar ponudil stanovanje v Svetangeliskem gradu. Toda bodisi iz kljubovanja do nevarnosti, bodisi zato, ker si je hotel ohraniti nekaj svobode v svojem dejanju in početju, je Ragastens odklonil.

»Svetlost,« je dejal, »zadušil bi se v lepi kletki, ki mi jo ponujate; nekoliko sem še vedno tisti ponočni

vagabund, ki sem bil v svoji mladosti... rad se klatim, kadar se mi zazdi, in se vračam, kadar se mi zljubi... grajska vrata pa se zapirajo ob deveti uri.«

Cezar Borgia ni dalje silil vanj; občudoval je samo brezskrbnost vitezovo, kakor je prej občudoval njegovo neustrašenost sredi ljudskega nemira.

Vitez je dolgo blodil po zapuščenih in temnih ulicah, polnih mračnega molčanja, preden je došel do začetka Appljske ceste. Cesta je izginjala v temo, obrobjena s starodavnimi grobovi, stene katerih je luna v dolgih presledkih oblivala s ploskvami svoje belkaste svetlobe.

»Rekla mi je: triindvajseti grob na levi,« je zamrmral vitez. »Kot parolo bom moral povedati prelestni anagram besede Roma... O, da bi mi bil v dobro znamenje!«

In stopil je dalje ter štel bivališča mrtvih, ki so se zdaj stiskala drugo k drugemu, zdaj zopet stala v dolgih presledkih, med njimi pa so rastle tamariske in lentiski, razširjaje močno vonjavo.

Ragastens je mislil na to, da mu je nocoj tretjikrat zopet videti čudno deklico, ki mu je bila njena usoda še vedno zagonetka — tisto Primavero, od katere se njegova domišljija ni mogla ločiti. In ko je došel do triindvajsetega groba, mu je pač silno utripalo srce.

Šel je krogokrog groba, pa ni videl nikogar.

»Ali sem prišel pre zgodaj ali prekasno?« je pomislil sam pri sebi.

Ta hip pa je blizu njega zamrmral glas iz mračne goščave.

»Roma!«

»A mor!« je odgovoril vitez in se stresel od veselja.

In takoj se je prikazal človek, ki je vstal iz skupine divjega grmičja. Ne da bi izpregovoril besedo, je porinil bronasta vrata, ki so vodila v grob, ter se umaknil, da je Ragastens mogel vstopiti.

Vitez je vstopil ter se znašel v nekakšni tesni celici, ki jo je razsvetljevala medla svetloba baklje. Tla so bila pokrita s širokimi kamenitimi ploščami. Ena izmed njih, odtrgana iz svoje lege in prislonjena k zidu, je odkrivala črno votlino...

Ko se je Ragastens sklonil k tej jami, je zagledal stopnice iz majavega kamenja, ki so se spuščale pač do drobovja zemlje. Brez obotavljanja se je odpravil po njih navzdol.

Ob znožju stopnic se je pričel hodnik; na njegovem koncu je zagledal luč... Napotil se je proti tej luči.

Hodnik se je končal v dokaj prostorni dvorani, kamor so se iztekali rovi, podobni tistemu, ki ga je bil Ragastens pravkar prehodil.

»To so katakombe!« je zamrmral.

Nato se je ozrl okrog sebe. Dvorana, ki se je nahajal v nji, je bila okrogle oblike. Krogokrog ob stenah so bili razpostavljeni preprosti, toda dokaj udobni sedeži; bilo jih je okrog dvajset. Na vsakaterem teh sedežev je sedel človek. Eden teh mož je vitezu z roko pokazal nezaseden stol; Ragastens je sedel nanj in počakal.

V najem se odda s 1. aprilom

stanovanje 3 sobe, kuhinja v pritličju, skupno z lokalom in velikimi kletnimi prostori. Naslov v upravi. 361

Zgubil sem

na poti iz Počehova - Maribor zatvorač (Verschluss) malokaliberske puške znamke »Gego«. Najditelj se naproša, da odda zatvorač proti odškodnini upravi »Večernika« Maribor, Aleksandrova c. 13. U

Vse vrste pletenin

po meri. Popravila, spadajoča k tej stroki, izvršuje najbolje, hitro in ceno-mehanična pletarna Javornik, Vojasniška ul. 2. 364

Pisarniško moč (gospodilno),

zmožno slovenščine in nemščine ter strojepisja sprejememo. Pismene ponudbe pod »Pisarna« na upravo »Večernika«. 400

Dve gospodilni

uradnici se sprejme na stanovanje in hrano. Krekova ulica 5/I., desno. 420

Dijaka

sprejemem na stanovanje. Naslov v upravi lista. 424

Hišo,

trgovsko ali tudi drugo na prometni točki Maribora kupim. Ponudbe z opisom in navedbo cene na upravo lista pod »K. N.« 427

Sportnik!

Drsalke brusi in ponikla najbolje in najceneje, mehanična delavnica Justin Gustinčič, Maribor, Tattenbachova ul. 14.

Hočete

prodati, kupiti, posestvo ali hišo, javite to realitetni pisarni Simčič, Aleksandrova c. 6, I. nadstr., vrata 6. 423

Kupim

železno omaro za akte in knjige. Ponudbe na upravo »Večernika« pod »100 M.« 430

Zanesljiv hotelski sluga

se takoj sprejme v tukajšnjem hotelu. Naslov v upravi »Večernika«. 435

Sobo,

najmoderneje opremljeno, tik glavne-nega kolodvora oddam. Aleksandrova cesta 48. 438

Spalne in ledilne sobe

po najmodernejšem vzorcu in po konkurenčnih cenah prodam. Mizarstvo Rudolf Kompara, Aleksandrova cesta 48. 439

20% kronske bone kupimo!

Plačamo najvišjo dnevno ceno. Prometna bančna družba, Maribor, Cankarjeva ulica 14. 307

Veseličnim prireditvam

v mestu in na deželi priporočam nageljske in druge cvetlice po solidni ceni. Naročilom v naprej popust. Ivan Jemec, vrtnarstvo, Prešernova ulica. 82

Nezgodna, življenska, požarna

in druga zavarovanja urejuje strokovno zavarovalni tajnik K. Kraus, Maribor, Aleksandrova c. 24. Informacije brezplačno. 135

Mehanična delavnica

za popravila vseh vrst gramofonov, šivalnih trojev, zajamčeno so idne in brezkonkurenčne cene znane trvdke Justin Gustinčič, Maribor, Tattenbachova ul. 14. Zadoštuje dopisnica, da pridem po stroj in gramofon na dom.

Absolvent trgoveške šole

z večletno uradniško prakso, večš slovenskega, nemškega, srbohrvatskega, italijanskega in francoskega jezika, išče nameščenje. Ponudbe prosim pod značko »Zanesljiv« na upravo lista. 432

Raznašalca

časopisov

sprejme

Hinko Sax
Maribor, Grajski trg

ZEISS PUNKTAL
Diplomirani optik z državnim izpitom
PETELN
MARIBOR, GOSPOŠKA 5

Meblovano,

separirano sobo takoj oddam. Biščak, Aleksandrova cesta 43. 434

Učenca

sprejemem za izdelavo gornjih delov čevljev. August Gusel, čevljarški mojster, Radvanjska cesta 1. 431

Bock pivo

zopet v pivovarni
Tscheligi

Svarilo!

Ivan Markl, tudi Jožef Kokoč, ki se izdaja za mojega mesarskega pomočnika, izvablja na goljufiv način od mojih znancev v mojem imenu denar in kupuje živino. Svarim vsakogar pred njim. 436

R u š e. 11. februarja 1930.

Jožko Mule, mesar.

Zahtevajte povsod „Večernik!“